

Рева Ю. О.,
студент,
Національного університету «Одеська юридична академія»
Зорка Н. А.,
студент,
Національного університету «Одеська юридична академія»

РАДА СПІВРОБІТНИЦТВА АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ ПЕРСЬКОЇ ЗАТОКИ ЯК ІНТЕГРАЦІЙНЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

Діяльність будь-якої регіональної організації, – зокрема Ради співробітництва арабських держав Перської Затоки (далі РСАДПЗ), завжди певним чином відображається на тому, як саме будуть розвиватися різновекторні відносини у міжнародному суспільстві. На сьогоднішній день, можна виділити дві основні тенденції розвитку сучасних міжнародних відносин, з одного боку – це глобалізація, а з іншого регіоналізація світових процесів. Виникнення і функціонування міждержавних або наддержавних організацій є результатом розвитку тенденції регіоналізації та одночасно вони повинні вписуватися в сучасні міжнародні відносини, які характеризуються взаємозалежністю, універсалізацією підходів до вирішення найважливіших економічних і політичних проблем і інтернаціоналізацією життя світового співтовариства. Сьогодні, науковці поступово переглядають значення та безпосередню роль національних

держав. Вони стають частиною різних регіональних та квазірегіональних об'єднань, що мають на меті вирішення великої кількості важливих проблем сучасних міжнародних відносин.

РСАДПЗ до складу якої увійшли Бахрейн, Катар, Кувейт, ОАЕ, Оман і Саудівська Аравія, саме і належить до міждержавних багатофункціональних регіональних організацій, так як він був створений для досягнення інтеграції в економічній, політичній і військовій сфері, а також в інтересах забезпечення регіональної безпеки. Специфічні риси цього об'єднання визначаються, перш за все, тим, що до складу РСАДПЗ увійшли держави – експортери нафти і газу, що займають важливе місце в міжнародній економічній системі.

Держави, які створюють регіональні організації, керуються усвідомленням того, що вони належать до тієї чи іншої регіональної системи, мають спільні інтереси, а також єдністю завдань та цілей, реалізація яких більш доцільна на основі об'єднання зусиль цих держав. Велике, а іноді і визначальне значення в процесі їх виникнення мають культурно-цивілізаційні, історичні зв'язки, що існують між державами, що стають членами цих організацій. Перш за все, на результативності еволюції такої організації позначається рівень взаємодії її майбутніх держав – членів, їх економічна, політична та соціальна сумісність, а також ступінь збігу їх зовнішньополітичних орієнтацій. Члени РСАДПЗ відносяться до групи арабських та мусульманських держав, і тому тісним чином пов'язані з притаманними цій групі країн проблемами. Всі держави, які стали членами цієї організації, характеризує схожість державно-політичної структури, де чільну роль відіграють правлячі сімейства, напрямки економічного розвитку, а також зовнішньополітичні орієнтації.

Однак висока ступінь певної спорідненості цих держав не означає, проте, що інтеграція в рамках цієї організації здійснюється швидкими темпами і без будь-яких проблем. І тому тільки зараз, за стільки років після створення, на Аравійському півострові з'явиться близькосхідний аналог європейського Шенгену: у вересні 2013 року члени РСАДПЗ домовилися про створення єдиного візового простору і спільну охорону кордонів. Шість країн загальною площею 2, 3 млн. кв. км і з населенням понад 42 млн. осіб, об'єднують свої кордони до середини 2014 року.

Рішення вже прийнято і зараз стоїть питання його технічного втілення. Новий порядок буде введений в дію після створення єдиної комп'ютерної мережі, що зв'яже всі прикордонні пункти країн Затоки. Новий порядок стосується насамперед іноземців, оскільки жителі регіону і так вже можуть досить вільно пересуватися через кордони цих країн. А скоро громадяни країн – членів РСАДПЗ зможуть подорожувати по регіону і зовсім без закордонних паспортів, пред'являючи лише національні посвідчення особи, які будуть внесені до бази даних прикордонників. Це, на думку експертів, сприятиме розвитку бізнесу, економіки та туризму. Експерти називають головною метою цього кроку зміцнення спільних кордонів та виведення співробітництва в галузі безпеки на новий рівень. Для цього країни-учасниці угоди введуть єдину систему обміну даними, яка позбавить шансу потрапити до країн-членів Ради людину, якій коли-небудь з міркувань безпеки було відмовлено у в'їзді в одну з них. Ця система дозволить країнам Затоки захистити свої кордони від потрясінь, які не припиняються в близькосхідному регіоні, і проникнення в політично стабільні та економічно благополучні країни Аравійського півострова терористів і взагалі будь-яких небажаних осіб. Країни Затоки хочуть забезпечити себе від так званої «арабської весни».

В березні 2012 року держави Перської затоки заявили про можливість об'єднання в конфедерацію. Ми знаємо, що конфедерація це тимчасовий союз для вирішення певних питань, співпраці у деяких галузях, чи тимчасова стадія – задля утворення федерації. Вбачаючи що Рада, займається співпрацею, та сприянням інтересів і без утворення конфедерації, можна зробити висновок, що основним поштовхом для утворення і є кінцева мета – федерація. Саме тут виникає деяка проблема, адже підпорядкування національних інтересів інтересам інших, вироблення єдиних підходів, добровільна відмова від деяких суверенних прав заради досягнення спільних цілей, – все це вимагає величезних зусиль і прояву колективної волі, що не завжди вдається успішно здійснити. Також, не потрібно забувати, що можливість підвищення ступеня результативності того чи іншого союзу в чималій мірі пов'язана і з тим, чи є в його лавах держава, здатна взяти на себе роль її природного лідера. При існуванні декількох держав, що претендують на лідируючі позиції, боротьба між ними здатна значно послабити можливість її конструктивних дій. Саме тому ми бачимо, що най-

більша держава, Саудівська Аравія, являється головним прихильником ідеї конфедерації, натомість інший лідер, хоч і невеликий за розміром – ОАЄ, виступає проти союзу.

Така ж ситуація виникає і з питання єдиної валютної системи: під час 29-го саміту країн-членів Ради, який проходив у Маскаті, було прийнято рішення про створення єдиного валютного союзу. Створення єдиного валютного союзу розглядалося, як черговий крок на шляху формування єдиної фінансової системи. Згодом Оман і, знову ж таки, ОАЄ відмовилися брати участь у валютному союзі. Інші чотири країни – члена РСАДПЗ збираються ввести єдину валюту під назвою «халіджі» в 2015 році, хоча термін вже неодноразово переносився. Штаб-квартира єдиного центрального банку знаходитиметься в саудівській столиці Ер-Ріяді (як вже зазначалося вище – у державі-лідері союзу). Не поглиблюючись у питання наслідків введення нової єдиної фінансової системи, можемо лише уявити, що створення такої, у міцному блоці як РСАДПЗ, сприятиме поширенню цієї валюти на увесь арабський і мусульманський ринок. При розрахунках за енергоносії, відбувалася б прив'язка до нової валюти, що допомогло б знизити витрати від нестабільності курсу долара. Нововведення, за задумом його авторів, одночасно повинно сприятливо позначитися на розвитку регіонального туризму. Особливо враховуючи, що в результаті «арабської весни» багато країн (Туніс, Єгипет, Ємен, Сирія) фактично позбулися іноземних туристів, яких тепер легко переманити до країн Перської затоки.

Для порівняння, і простеження тенденції до регіонального об'єднання, варто зазначити, що такими ж цілями в травні 2013 року про створення єдиного економічного і візового простору повідомили Колумбія, Мексика, Чилі і Перу – члени сформованого роком раніше Тихоокеанського альянсу. Скасування торговельних мит між ними і перехід на єдині туристичні візи очікується до 2020 року. І арабські, і латиноамериканські держави йдуть по стопах європейських країн. Зараз у Шенгенську зону входять 26 європейських держав, в той час як валютний союз ЄС, єврозона, об'єднує 17 країн.

В цілому, ми можемо остаточно підсумувати, що діяльність РСАДПЗ має успішний характер. В результаті правильно обраного інтеграційного шляху розвитку склалися об'єктивні умови для прискорення темпів економічного зростання. Глибокі зрушення

відбулися в загальній динаміці економічного розвитку, що дозволило членам РСАДПЗ до середини 80-х років увійти до розряду «нових індустріальних країн» світової спільноти. Таким чином, історія створення, розвитку і багатосторонньої діяльності РСАДПЗ незаперечно доводить життєвість інтеграційних тенденцій в ході сучасного історичного розвитку.